

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

імені проф. Балацького О. Ф.

(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 2

Суми

Сумський державний університет

2016

БЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

студент гр. Е-41/1у **Шиян А.С.**, доцент **Касьяненко Т.В.**
Сумський державний університет (Україна)

Важливою умовою розвитку успішної країни є правильне формування бюджету і його перерозподілу. Якщо подивитися на досвід економічно розвинутих країн то можна побачити, що розвиток органів місцевого самоврядування відбувався за рахунок передачі їм значних фінансових джерел, які були закріплені за центральними бюджетами. В Україні реформа децентралізації назрівала від самого початку існування країни. Проблеми з якими стикалися органи місцевого самоврядування в основному полягали в малому фінансуванні і обмеженому колі прийняття рішень, до того ж більшість з них потребували дотацій від держави. Згідно зі статистикою, в Україні починаючи з 1991 року було створено близько 12 тис. територіальних громад, з них 5419 утримуються на 70%, 483 громади потребують 90% фінансування держави.

Тому від 28 грудня 2014 року було прийнято Закон України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин”. Цим рішенням було розпочато новий етап поліпшення бюджетних відносин в умовах децентралізації

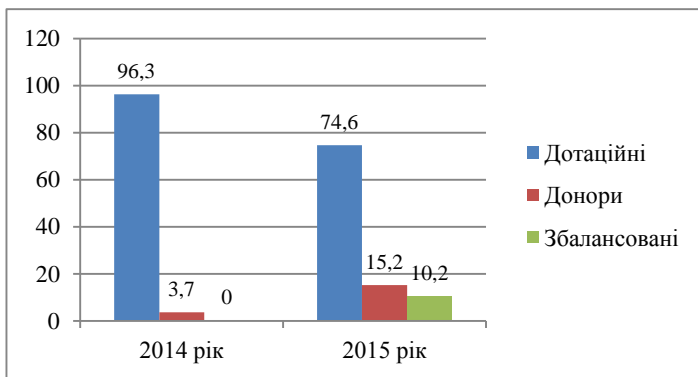

Рисунок 1 – Дотації в місцеві бюджети у 2014-2015 роках у %

У широкому розумінні під бюджетною децентралізацією розуміють процес передачі повноважень від центральних органів державної влади до місцевих. Здається, що цей закон має докорінно змінити систему управління органами місцевого самоврядування, але чи будуть достатнім чином наповнюватися місцеві бюджети?

Основними джерелами формування місцевих бюджетів будуть наступні статті:

- ✓ Створення 5-відсоткового акцизного податку з роздрібного продажу алкогольних та тютюнових виробів.
- ✓ Підвищення екологічного податку з 35% до 80%.
- ✓ Збільшення рентної плати за користування надрами з 50% до 75%.
- ✓ Введення 10-відсоткового податку на прибутки підприємств.
- ✓ Включення до бази оподаткування нерухомості комерційного майна.

З першого погляду здається, що децентралізація бюджетної системи збільшить місцеві бюджети, але паралельно з нею відбулося скорочення податку на доходи фізичних осіб. ПДФО отримують із заробітних плат працюючих громадян на відповідній місцевості. Тобто можна сказати що відбувається скорочення основного бюджетоутворюючого податку місцевих органів влади. Пропонується зменшити відрахування в громади до 60%, областям до – 15%, Києву – до 40%, а все інше буде забирати державний бюджет. Таким чином найбільше втрат зазнають великі міста України, оскільки в них зосереджена найбільша кількість працюючих.

Одним із важливих аспектів проведення успішної децентралізації є поставлення реальних завдань. В Україні в останні роки сформувалася негативна практика закладення в бюджети заздалегідь нереальних витрат. Підтвердження цього є те, що доходи державного бюджету України у 2016 році складатимуть 595,1 млрд. дол., а видатки 667,1 млрд. дол., при цьому реальне економічне зростання складатиме 2% , а інфляція 12%. Аналогічна ситуація відбувається і в місцевих бюджетах. Різниця між доходами і видатками покривається за рахунок іноземних траншів валюти. Тобто країна намагається забезпечити своє економічне зростання за рахунок збільшення свого боргу.

Отже, децентралізація бюджетної системи України є неоднозначним процесом. З одного боку збільшується кількість джерел для формування місцевих бюджетів, а з іншого скорочується найбільше джерело. До того ж потрібно враховувати, що не всі регіони повністю зможуть використовувати переваги децентралізації. Екологічний податок зможуть отримувати ті регіони, які мають великі промислові підприємства. Податок на нерухомість нежитлового майна стане абсолютно недоцільним, оскільки люди з сільської місцевості мають велику кількість приміщень, які підпорядковуються оподаткуванню. Також для місцевих бюджетів встановлюються нереальні завдання, які потребують дотацій з боку держави. Тож реформа децентралізації бюджетних відносин потребує суттєвого вдосконалення, оскільки не враховує всіх фінансових аспектів. Її неефективне проведення може призвести до розбалансування всієї бюджетної системи України.